

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Martina Jakuba Bruse v právní věci žalobce: **Mgr. L. P.**, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 1292/25, Praha 5, proti rozhodnutí žalované ze dne 19. 8. 2021, čj. RN-800 618 1744-43091-BR, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 4. 2022, čj. 64 Ad 12/2021-47,

t a k t o :

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 4. 4. 2022, čj. 64 Ad 12/2021-47, **se ruší a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím z 11. 5. 2021, čj. R-11.5.2021-425/800 618 1744, žalovaná zamítla žádost žalobce o přiznání invalidního důchodu pro nesplnění podmínky invalidity podle § 38 písm. a) ve spojení s § 39 odst. 1 a 2 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění. Námitky proti tomuto rozhodnutí žalovaná v záhlaví označeným rozhodnutím zamítla a napadené rozhodnutí potvrdila.

[2] Žalobu podanou proti rozhodnutí žalované Krajský soud v Českých Budějovicích zamítl v záhlaví uvedeným rozsudkem. Krajský soud ve věci nařídil jednání na 4. 4. 2022, z něhož se žalobce 30. 3. 2022 písemně omluvil a požádal o jeho odročení s tím, že mu 17. 3. 2022 bylo diagnostikováno onemocnění covid-19 a stále se necítí dobře, a proto by účast na jednání nemusel zvládnout. K tomu žalobce doložil lékařské potvrzení o pozitivním výsledku testu RT-PCR na průkaz SARS-CoV-2 z Nemocnice Tábor. Krajský soud však omluvu neuznal, neboť žalobce sice tvrdil důležité důvody své neúčasti, avšak jejich existenci nijak neosvědčil. Pozitivní test na přítomnost viru nijak neosvědčuje, že se žalobce ani po uplynutí sedmidenní izolace, která v jeho případě skončila již 24. 3. 2022, necítí dobře a nemůže se účastnit soudního jednání. Žalobce v tomto směru nepředložil žádnou lékařskou

zprávu či potvrzení o pracovní neschopnosti z důvodu zdravotního omezení zapříčiněného prodělanou nemocí covid-19, které by dokládaly, že ho jeho zdravotní stav omezuje do té míry, že není schopen se k nařízenému soudnímu jednání dostavit. Podle krajského soudu nebylo možno odhlédnout ani od skutečnosti, že žalobce je advokát, tudíž lze důvodně předpokládat, že si je vědom skutečnosti, že důležitý důvod vedoucí k odročení soudního jednání musí být též náležitým způsobem osvědčen. Krajský soud proto jednal v nepřítomnosti žalobce.

[3] Žalobce (dále „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost, v níž navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Namítl, že se z nařízeného jednání řádně a včas omluvil. Citoval podle něj tehdy platné opatření, podle něž měla izolace nemocného trvat po celou dobu projevu klinických příznaků, pokud je nelze vysvětlit jinak. Pokud se tedy ani po uplynutí sedmi dnů (minimální délka izolace), stále necítil dobře, byly splněny podmínky pro pokračující izolaci. Lékařskou zprávu nemohl dodat, protože v rámci izolace nesměl navštívit lékaře, nešlo-li by o život ohrožující stav. Doplnil, že o odročení žádal poprvé a nešlo o žádný účelový postup ve snaze jakkoli zdržovat průběh řízení. Žádal totiž o odročení pouze o cca jeden měsíc. Krajský soud však uvedené skutečnosti zcela opomenul a svým postupem stěžovateli odňal možnost na uplatnění práv u jednání, čímž zatížil řízení vadou s vlivem na zákonnost napadeného rozsudku.

[5] Ve zbytku stěžovatel uplatnil věcné námitky, jež by zde bylo nadbytečné reprodukovat.

[6] Žalovaná se ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ztotožnila s napadeným rozsudkem krajského soudu.

II. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Jelikož jde o věc, v níž po 31. 3. 2021 rozhodoval u krajského soudu specializovaný samosoudce, zabýval se Nejvyšší správní soud v souladu s § 104a s. ř. s. nejprve otázkou, zda kasační stížnost, resp. jednotlivé kasační námitky (rozsudek NSS z 28. 11. 2022, čj. 8 Azs 14/2022-21, bod 11 a násl., a tam citovaný rozsudek NSS z 1. 12. 2021, čj. 10 Azs 147/2021-56, body 6 a násl.), svým významem podstatně přesahuje zájmy stěžovatele. Není-li tomu tak, odmítne ji jako nepřijatelnou. K podrobnějšímu vymezení institutu přijatelnosti kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany Nejvyšší správní soud pro stručnost odkazuje na své usnesení z 26. 4. 2006, čj. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS, jehož závěry se užijí i na nyní účinnou právní úpravu (usnesení NSS z 16. 6. 2021, čj. 9 As 83/2021-28, č. 4219/2021 Sb. NSS, body 11 a 12).

[8] Jedním z důvodů zakládajících přijatelnost kasační stížnosti ve smyslu výše uvedené judikatury je i to, pokud je v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Nejvyšší správní soud takové pochybení zakládající přesah vlastních zájmů stěžovatele shledal v posouzení námítky, zda mohla mít nepřítomnost stěžovatele při jednání před krajským soudem vliv na zákonnost napadeného rozsudku (srov. např. rozsudek NSS z 12. 7. 2019, čj.

pokračování

4 Azs 134/2019-27, z 28. 5. 2014, čj. 4 Azs 26/2013-42, bod 15, či z 26. 4. 2007, čj. 2 Azs 166/2006-110).

[9] Kasační stížnost je proto přijatelná a zároveň je i důvodná.

[10] Podle § 49 odst. 1 části věty první *k projednání věci samé nařídí předseda senátu jednání a předvolá k němu účastníky ...*. Podle odst. 3 téhož ustanovení *neúčast řádně předvolaných účastníků nebrání projednání a skončení věci, nejsou-li důvody pro odročení podle § 50.*

[11] Podle § 50 věty první s. ř. s. *může být z důležitých důvodů jednání odročeno.* Soud zde nemá možnost volby a za splnění předpokladu existence důležitého (omluvitelného) důvodu odročit jednání vždy musí (rozsudek NSS ze 17. 2. 2005, čj. 2 Afs 5/2005-96, č. 558/2005 Sb. NSS).

[12] Nejvyšší správní soud i Ústavní soud setrvale míní, že právo účastníka řízení na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti, včetně možnosti vyjádřit se k věci, je v ústavněprávní rovině garantováno článkem 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Každý, kdo je účastníkem řízení před soudy, má právo se ve své věci takového řízení (jednání před soudy) osobně účastnit, zpravidla bez ohledu na to, zda by jeho přítomnost měla, anebo neměla vliv na vydání rozhodnutí. Jestliže soud přítomnost účastníkům řízení neumožní, lze v jeho postupu spatřovat porušení ústavního práva účastníka řízení (rozsudek NSS z 30. 6. 2021, čj. 2 As 104/2021-22, bod 11).

[13] Krajský soud proto měl povinnost nařídít a konat jednání v takovém termínu, aby pokud možno odpovídal možnostem účastníků řízení s přihlédnutím k jejich situaci, k povaze věci či k obecným poměrům (zde se zohledněním zvláštní situace dané pokračující pandemií nemoci covid-19).

[14] Vzhledem ke skutkovým okolnostem stěžovatelovy omluvy z jednání a žádosti o jeho odročení (viz bod [2] výše) byla podle Nejvyššího správního soudu omluva stěžovatele řádná, včasná a opřená o důležité důvody. Ty se na první pohled v kontextu doby nemohly jevit jako nerozumné či účelové, a proto bylo třeba je považovat za vážné a poctivé (rozsudek NSS čj. 2 As 104/2021-22, bod 15).

[15] Nejvyšší správní soud nesouhlasí se závěrem krajského soudu, že stěžovatel své tvrzení nijak, resp. dostatečně neosvědčil. Předně doložil lékařské potvrzení o pozitivním výsledku testu RT-PCR z Nemocnice Tábor, včetně razítka a podpisu oprávněné osoby (lékařky). Je sice pravdou, že stěžovatel nedoložil trvání zdravotních problémů i k 30. 3. 2022, avšak vzhledem ke všem okolnostem nyní projednávané věci mu to nelze klást k tíži. Ačkoli se právní regulace skrze opatření vydávaná orgány veřejné moci v průběhu času překotně měnila, bylo všeobecně známo, že byla veřejnost vyzývána k tomu, aby v případě nakažení virem SARS-CoV-2 lidé zůstali doma a nenavštěvovali lékaře, nebude-li to nezbytně nutné. Pohyb nakažených v místech s vysokou koncentrací totiž vedl pouze k dalšímu, nežádoucímu šíření nemoci. S ohledem na to nelze hodnotit omluvu stěžovatele z nařízeného jednání a žádost o jeho odročení za nedostatečnou, neboť objektivně tvrdil a doložil vše, co po něm bylo v dané době možné rozumně požadovat. Bez významu není ani to, že šlo o stěžovatelovu první omluvu, přičemž z ničeho neplyne, a ani krajský soud tím neargumentoval, že by se jednalo o účelovou snahu jakkoli zdržovat průběh řízení.

[16] Krajský soud v bodě 15 napadeného rozsudku odkázal na výše uvedený rozsudek NSS čj. 2 As 104/2021-22, aniž však uvedl, co konkrétně z něj pro nyní projednávanou věc dovozuje. Z bodu 15 uvedeného rozsudku však pro nynější věc, mimo jiné, plyne, že měl-li krajský soud jakékoli pochyby o skutečné existenci stěžovatelem uvedených zdravotních důvodů, měl si vyžádat od stěžovatele důkladnější zdůvodnění, včetně případného doložení takových důvodů.

[17] Vzhledem k výše uvedenému byl tedy krajský soud povinen uznat omluvu stěžovatele z nařízeného jednání a žádost o jeho odročení na jiný termín. Jelikož tak krajský soud neučinil, omluvu nepřijal a jednání konal v rozporu s § 49 odst. 3 ve spojení s § 50 s. ř. s. bez přítomnosti stěžovatele, bylo řízení před krajským soudem zatíženo zásadní procesní vadou (porušující stěžovatelovo základní právo na veřejné projednání věci v jeho přítomnosti), která ve svém důsledku mohla vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci samé [§ 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[18] Nejvyšší správní soud tedy shledal kasační stížnost důvodnou a v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je krajský soud vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[19] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 27. července 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu